

Oddvør Johansen:

Bella Katrina

Utgeviri:

Mentunargrunnur

Studentafelagsins

Oddvør er góð við menniskju og náttúru

Bella Katrina er fyrsta søgusavnið hjá Oddvør Johansen. Meginparturin er endurminningar, men tveir stuttsegur eru eisini.

Hendingarnar fara fram í Havnini fyrst í fimtiárunum og í dag.

Evnini eru nøg og fjølbroytt, lýsingar av fólki og upplivingum í Havnini, konubúking, trupulleikar við at skriva, bustaðarmynd, kærleiki og erotikkur, nattarlív í Havnini í 1987 o.m.m.o.

Søgurnar eru so ymiskar, allar hava so mikið virði í sær sjálvari, at eg haldi tað vera neyðugt at umræða tær allar hvør sær.

Í fyrstu søguni, Bella Katrina, er tað tann vaksna Bella Katrina, ið sigur frá. Hon hevur fingið ein gamlan drey m upp-fyltan, tað at sleppa at búgva aftur í húsunum, hon hevur búið í fleiri av sinum barnaárum, á Tinghúsvegi nr. 12.

Hon sigur frá grannunum, tey høvdu tá, grannarnir, sum hon sjálf sigur, vóru teimum ókunngir og sermerktir fyrri ikki at siga sjaldsamir.

Ein av grannunum var Knud Lambaa, ítalskur konsul og tað var hann, ið gav smágentuni Oddvør navnið Bella Katrina. Men grannarnir vóru ikki bert fólk, til teirra hoyrði eisini kettur, fressar og rottur.

Sunnan fyrri húsin hjá Bellu Katrinu vóru Sloans hús og í teimum búið Hans Jakup Højgaard við húski og hann hoyrdu tey sita og komponera teir sangir, sum flestu øll kenna í dag.

Tá tíðina, Bella Katrina búið í húsunum á Tinghúsvegi nr. 12, upplivdi hon nøg og nøg hendi í verðini (Havnini). Í hesum húsunum upplivdi Bella Katrina sín fyrsta loyniliga kærleika, sum fanaði til eina poetiska mynd: »Ein hvitur skjoldur — eitt grønt vindeyga — ein brúnhæddur lesandi unglingi — og tónar í moll, altíð í moll«, s. 12.

Tað var eisini har, hon lærði tey stóru framstiginu at kenna: telefonstøðin, sum bleiv útbygd og automatiserað og so handilin hjá Gunnar Stokholm og tað var her hon byrjaði at skriva dagbók, har hon skrivur um tey smáu tingin, sum í veruleikanum eru stór og ævinlig.

Bella Katrina ger neyvar lýsingar av grannunum og næstan øll fólkinu í grannalagnum færa hana í huganum út í stóru verð ella inn í tónleikan verð.

Eisini fáa vit varhugað av, at tað var í hesum húsunum, at hugurin hjá Bellu Katrinu til at skriva og til tónleikin kveiktist.

Skriva so!

Hendan søgan hevur tvey evni. Tað fyrra er um tað, sum er viðvirkandi til at geva Bellu Katrinu stundir til at skriva, nevniliga vaskimaskinan, hetta undrið, sum hon elskar og sum stendur einsamall í einum gomlum, stinkandi kjallara og arbeiðir fyrri tey øll og Bella Katrina hugsar um tíðina áðrenn vaskimaskin-

Oddvør í umhøvrunum við Heinesens hús, sum hon hevur so stóran tokka til

una. »Og øll í húsunum hildu dagin við stórvaskinum er óhugnaligan. Alt var av lagi, døgurðin av seinur, húsið óruddiligt, komfyrurin útkólnaður, bornini klandursom, grátur og tannagrisl og køksborðið kjókkfult av gomlum uppvaski«, s. 30.

Hitt evnið í søguni er um, hvussu tørført tað kann vera at skriva í einum litlum samfelagi, tá ein sum Oddvør, skrivur um samtiðina, tá fólk ofta royna at finna út av, hvør hesin og hasin personurin í søguni er. Bella Katrina áðrenn, at hon hevur »skitið í kálið, einki minni«, tí hon í einum av sinum persónslýsingum í — eg giti tað man vera í »Livsins summur« — hevur skrivað um eina kvinnu, kundi verið mamma gamla lær-

ara, sum nú kemur og brigsar henni hetta. Onki hjálpir, at hon roynir at siga honum, at tað als ikki er mamma hansara, men eitt heilt ættarlið av konum, hon hevur meint við. Tibetur hevur hetta to ikki steðgað Oddvør við framhaldandi at skriva autistiskar søgur.

»Reynabúgv«

Í hesi søguni eru nakrar finar lýsingar av fólki, ið eru annarleiðis: Lula, sum ongan pápa átti og hvussu hon av hesi orsök varð happað av lærarinnuni. Greivin, sum hevði gul eygu, nikotin-eygu og sum viðhvørt var á rokinum og drakk í dagavis. Hann, sum tá hann var ungur hevði verið í Danmark og lært at pynta vindeygu, men hesum kundi hann

ikki livað av í Føroyum og tí hevði hann ongantið gift seg, segði Julianna, grannin hjá Greivanum. Eisini hon var ógift, tí hon slapp ikki við mannfolki fyrri mammu síni. Tær báðar livdu saman til Julianna var komin langt upp í árinu. Men kærleikin kom to eisini til Julionnu, sum var so snøgg og reinlig, at sjálvst amtmansfrúan sendi boð eftir henni, tá tey gjørd gildi, og til Greivan. »Greivin flytti úr húsum sínum niðan til hennara, og har bleiv hann verandi«, (s. 42).

Og skipini tey duffa á Vestaru vág

Klokkan tvey um náttina vaknar Bella Katrina av sang og skröli. Hon setir seg í sinum flannelsnattkjóla og skóleistum við vindeygað og eygleiðir summarnáttina.

Sogan er ein fantastiska fin lýsing av øllum tí, ið fer fram eina vanliga summarnátt í Havn í 1987. Tað er ikki bert ein eygleiðing, men ein innlivan í diskoteks-lívið, Maxim, gildið hjá Klubbálimum, og tey, sum tá dansurin er endaður, ikki hava aðrar staðir at fara enn yvir á Telefónhústrappuna.

Bella Katrina sær tað unga parið, sum fer yvir á trappuna hjá Sloan at standa. Møtið millum hesi bæði blaðungu er so yndisliga lýst uttan nakra forðoming, og hon finnist heldur ikki í nøkrum av hinum lýsingunum í søguni. Bella Katrina eygleiðir, upplivir og gevur upplivingarnar viðari til okkum. Gevur eisini orsökina til, hvi hesi fólkinu noyðast at ganga og vála út.

Í søguni eru nøkur lop fram í tíð, til 2957, eg haldi at søgan hevði verið betur eydnað, um frásøgufolkíð ikki hevði gjørt hesi lopini, men heldur hevði gjørt hesar viðmerkingarnar til hugsanir hjá konuni Bellu Katrinu hesa náttina.

Elska mamm tín og stoppa hosur hansara

Í hesi søguni fara vit í føðingardag saman við Bellu Katrinu, og hon hevur burtur úr honum fingið eina herliga lýsing av øllum hendingunum í hesum føðingardegi. Eg rokni við, at allar (oll?), sum eru um min aldur og eldri — og kanska yngri við — kenna alt aftur og kenna tað sum vit sita har aftur, tí soleiðis vóru teir flestu føðingardagarnir.

Síðan má eg nema við persónslýsingarnar: Mamman at føðingardagsbarninum, sum var ein av teimum mammunum: »sum var lögst inni. Soleiðis var tað við summum. Tær komu ongantið út um eina hurð, ja, møguliga í myrkri, men aldrin um dagin. Fáur hevur nakrantið sæð hesar konur, tað var bara, sum hevði ein ella onnur natúrlóg gjørt av, at tær skuldu vera inni altíð. Kanska var tað enn tá nakað, tær sjálfvar høvdu funnið uppá og valt at gera«, (s. 65). Ja, hetta er tað barnið Bella Katrina hugsar

Framhald á síðu 21